

HOTUBA YA WAZIRI WA MAWASILIANO NA TEKNOLOJIA YA HABARI MHESHIMIWA. DKT. FAUSTINE ENGELBERT NDUGULILE (MB), AKIWASILISHA BUNGENI MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA FEDHA KWA MWAKA WA FEDHA 2021/22.

A. UTANGULIZI

1. Mheshimiwa Spika, Naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako Tukufu likubali kupokea na kujadili Taarifa ya Utekelezaji wa Mpango na Bajeti ya Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari kwa Mwaka wa Fedha 2021/22. Aidha, naomba Bunge lako Tukufu lijadili na kupitisha Mpango na Bajeti ya Wizara kwa Mwaka wa Fedha 2021/22.

2. Mheshimiwa Spika, kwa masikito makubwa nichukue nafasi hii kutoa pole kwa **Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan**, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, kwako binafsi Mheshimiwa Spika, Bunge lote, Familia ya **Dkt. John Pombe Joseph Magufuli** na Watanzania wote kwa kuondokewa na Hayati **Dkt. John Pombe Joseph Magufuli**, aliyekuwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania aliyefariki tarehe 17 Machi, 2021. Msiba huu ni pigo kubwa kwa taifa letu kutokana na uongozi wake mahiri, uchapakazi na uzalendo uliotukuka kwa Taifa. Mwenyezi Mungu ampumzishe mahali pema peponi, Amina. Sisi kama Wizara tutamkumbuka kwa kuwa na maono ya kipekee kwa kuanzisha Wizara hii mpya ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari tarehe 05 Disemba, 2020.

3. Mheshimiwa Spika, kwa masikitiko makubwa pia niungane na Waheshimiwa Wabunge wenzangu kutoa pole kwa ndugu, jamaa, marafiki na wananchi kwa kuondokewa na Viongozi mbalimbali wakiwemo Mheshimiwa **Maalim Seif Sharif Hamad**, aliyekuwa Makamu wa Kwanza wa Rais wa Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar,

Balozi Mhandisi John William Kijazi, aliyekuwa Katibu Mkuu Kiongozi, **Mheshimiwa Atashasta Justus Ndiye** aliyekuwa Mbunge wa Jimbo la Muhambwe (Kigoma) na **Mheshimiwa Martha Jachi Umbulla** aliyekuwa Mbunge wa Viti Maalum (CCM) kupitia Mkoa wa Manyara. Ninaomba Mwenyezi Mungu azilaze roho za marehemu mahali pema peponi. Amina.

4. Mheshimiwa Spika, kwa namna ya pekee nimpongeze **Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan** kwa kuapishwa kuwa Rais wa Sita wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Hakika ameandika historia kwenye ukanda wa Afrika Mashariki kwa kuwa Rais wa kwanza mwanamke. Hii inadhihirisha mfumo thabiti wa kidemokrasia tulionao Tanzania wa kurithishana kwa amani madaraka kwa mujibu wa Katiba. Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan pasi na shaka ana uwezo mkubwa, ujuzi na uzoefu katika masuala ya uongozi Serikalini na katika siasa ambazo ni nyenzo muhimu zitakazomwezesha kuiongoza vyema nchi yetu.

5. Mheshimiwa Spika, nipende pia kumpongeza Mheshimiwa **Dkt. Philip Isdor Mpango** kwa kuaminiwa na kuteuliwa na Mheshimiwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na kuthibitishwa kwa kura zote na Bunge lako Tukufu kuwa Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Vilevile, nampongeza **Mheshimiwa Dkt. Hussein Ali Mwinyi** kwa kuaminiwa na kuchaguliwa kuwa Rais wa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi. Vilevile, ninapenda kumpongeza **Mheshimiwa Othman Masoud Othman Sharif** kuteuliwa kuwa Makamu wa Kwanza wa Rais wa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar. Napenda pia kumpongeza Waziri Mkuu, Mawaziri na Manaibu Waziri wote kwa kuaminiwa na kuteuliwa na **Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan** kuhudumu katika Serikali ya Awamu ya Sita. Kwetu sote nafasi hizi tulizopewa na Watanzania ni deni kubwa, ambalo namna pekee ya kulilipa ni kwa kuwatumia Wananchi kwa bidii na weledi mkubwa. Kazi na iendele.

6. Mheshimiwa Spika, napenda kuungana na Waheshimiwa Wabunge wenzangu kumpongeza Waziri Mkuu, **Mheshimiwa Kassim Majaliwa Majaliwa (Mb)** kwa hotuba yake ambayo imefafanua kwa kina utekelezaji wa mipango na mikakati ya Serikali ya kuimarisha na

kuboresha huduma za jamii kwa lengo la kupunguza kero za wananchi zinazotokana na umaskini, ujinga na maradhi.

7. Mheshimiwa Spika, mwisho kabisa, lakini si kwa umuhimu, ninachukua fursa hii kuishukuru Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Miundombinu inayoongozwa na **Mheshimiwa Seleman Moshi Kakoso (Mb)**, Mbunge wa Jimbo la Mpanda Vijijini na Makamu Mwenyekiti wa Kamati **Mheshimiwa Anne Kilango Malecela (Mb)**, Mbunge wa Same Mashariki. Wizara imenufaika sana na umahiri, umakini na ushirikiano wa Kamati hiyo katika kuchambua, kushauri na kufuatilia maendeleo ya Wizara. Ninapenda kuliarifu Bunge lako Tukufu kwamba maoni, ushauri na mapendekezo yaliyotolewa na Kamati yamezingatiwa katika Bajeti hii.

8. Mheshimiwa Spika, mwisho kabisa, lakini si kwa umuhimu natoa shukrani zangu za dhati kwa familia yangu kwa kuendelea kunipa ushirikiano na kuniwezesha kutekeleza majukumu kwa utulivu. Aidha, kwa namna ya pekee, nawashukuru sana wananchi wa Jimbo la Kigamboni kwa kuniamini na kunichagua kwa kura za kishindo na kwa ushirikiano mkubwa wanaonipa.

B. MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI WA WIZARA YA MAWASILIANO NA TEKNOLOJIA YA HABARI KWA MWAKA WA FEDHA 2020/21

Bajeti iliyoidhinishwa na Bunge Mwaka wa Fedha 2020/21

9. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2020/21 Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari (FUNGU 68) iliidhinishwa bajeti na Bunge lako Tukufu ya jumla ya **Shilingi 15,654,466,000**. Kati ya fedha hizo **Shilingi 2,196,528,000** ni kwa ajili ya mishahara, **Shilingi 2,457,938,000** ni za matumizi mengineyo na **Shilingi 11,000,000,000** ni za miradi ya maendeleo. Hadi kufikia mwezi Aprili, 2021 jumla ya **Shilingi 9,321,425,513.78** zilipokelewa na Wizara.

Ukusanyaji wa Mapato

10. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2020/21, Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari (Fungu 68) ilikadiriya kukusanya jumla ya **Shilingi 30,000,000,000**. Hadi kufikia tarehe 30 Aprili, 2021 Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari (Fungu 68) imekusanya jumla ya **Shilingi 26,276,724,992.50** kutokana na mauzo ya huduma za Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano (NICTBB) ambayo ni sawa na **asilimia 87.5** ya makadirio ya makusanyo.

11. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2020/21 Taasisi zilizo chini ya Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari zilikadiriya kukusanya jumla ya **Shilingi 425,890,138,007**. Hadi kufikia tarehe 30 Aprili, 2021 Taasisi zimekusanya jumla ya **Shilingi 284,825,394,121.99** sawa na **asilimia 66.9** ya lengo.

Utekelezaji wa Majukumu ya Wizara

12. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2020/21 Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari imetekeleza majukumu yafuatayo:

- i) Tathmini ya utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Posta ya mwaka 2003 yamefanyika na kubainisha maeneo yatakayojumuishwa katika Sera mpya ya Posta. Aidha, mapitio ya Sheria ya Shirika la Posta Tanzania ya mwaka 1993 na Sheria ya Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) ya mwaka 2006 yamefanyika na kubaini maeneo ya kufanyiwa marekebisho ili kuboresha utendaji wa Taasisi husika;
- ii) Kusimamia utekelezaji wa huduma za Serikali kutolewa eneo moja (Huduma Pamoja) kupitia miundombinu ya Shirika la Posta. Maandalizi ya Ofisi kwa ajili ya kutoa huduma yamekamilika katika Ofisi za Posta Dodoma na Dar es Salaam ambapo huduma zitaanza kutolewa mwishoni mwa mwezi Juni, 2021. Ofisi za Arusha, Mbeya na Kijangwani – Zanzibar zitaanza kutoa huduma mwezi Agosti, 2021;
- iii) Mpango wa kupunguza gharama za huduma za mawasiliano kwa wananchi wa nchi za Afrika Mashariki wanapotembelea nchi wanachama ndani ya Jumuiya (*EAC Roaming Framework*)

umekamilika;

- iv) Maandalizi ya kuanzisha chombo huru cha kusimamia, kuendesha na kuendeleza Mkongo wa Taifa yanaendelea, hatua inayofuata ni kupata vibali kutoka mamlaka husika;
- v) Maandalizi ya mradi wa Tanzania ya Kidijitali yamekamilika na unatarajiwa kuanza kutekelezwa katika Mwaka wa Fedha 2021/22. Mradi huu unalenga kuleta mabadiliko ya kidijitali kwa kuwezesha maunganisho ya kijiditali ya kikanda na kimataifa na hatimaye kukuza Uchumi.
- vi) Mkakati wa Elimu kwa Umma kuhusu Usalama wa Mitandao (2020/21 – 2023/24) unaolenga kuongeza uelewa kwa wananchi kuhusu matumizi salama ya mitandao umeandaliwa;

13. Mheshimiwa Spika, mambo mengine yaliyotekelezwa na Wizara ni:

- vii) Mkakati wa Taifa wa Mtandao wenye Kasi (*National Broadband Strategy 2021-2026*) umeandaliwa kwa lengo la kuweka utaratibu utakaowezesha uwepo wa intaneti yenye kasi kubwa, ubora wenye viwango vya juu na gharama nafuu za huduma za mitandao, maudhui, programu za kompyuta, usalama wa mitandao na watumiaji;
- viii) Kamati ya Kitaifa ya Kusimamia Utatuzi wa Matumizi Mabaya ya Huduma na Bidhaa za Mawasiliano imeundwa, ambayo inajumuisha wadau mbalimbali wanaoshughulikia masuala ya uhalifu wa mitandao. Kamati hii imeanza kufanya kazi mwezi Machi, 2021;
- ix) Utambuzi wa Miundombinu Nyeti ya Taifa ya TEHAMA (*National Critical Infrastructure – NCI*) umefanyika na umeandaliwa mwongozo wa kuitambua na kuisimamia ili kuboresha usimamizi na uendeshaji wa miundombinu hiyo;
- x) Mwongozo wa ufikishaji wa miundombinu ya TEHAMA kwenye shule za Serikali **20,269** na vituo vya afya na maeneo ya jamii **5,578** umeandaliwa. Mwongozo huu unalenga kufikisha huduma za mawasiliano kwenye taasisi hizo na utekelezaji wake utakuwa wa miaka kumi (10) kuanzia mwaka 2021; na

xi) Mwongozo wa Usajili wa Wataalam wa TEHAMA nchini umeandaliwa, ambao umeweka utaratibu madhubuti wa kuwezesha utambuzi na usajili wa wataalam wa TEHAMA ili kuhakikisha kuwa viwango stahiki vya taaluma ya TEHAMA vinafikiwa na kulindwa nchini.

14. Mheshimiwa Spika, Taasisi zilizo chini ya Wizara zimefanikiwa kutekeleza majukumu yake kama ifuatavyo;

15. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha Julai, 2020 hadi Aprili, 2021 Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) imefanikiwa kutambua **miamala 2,860,988,609** ambapo **Shilingi 170,513,110,859,867** kilipita kwenye miamala ya simu, Kuzuia mianya ya upotevu wa mapato yatokanayo na simu za kimataifa ambapo jumla ya simu za ulaghai zipatazo 3,165 zilibainika na watuhumiwa walichukuliwa hatua za kisheria.

16. Mheshimiwa Spika, Shirika la Mawasiliano Tanzania (TTCL) limefanikiwa kuongeza idadi ya wateja kutoka wateja **701,262** mwezi Julai, 2020 hadi kufikia wateja **1,215,762** mwezi Aprili, 2021, kuongeza idadi ya watumiaji wa T-PESA kutoka **466,605** mwezi Julai, 2020 hadi kufikia **835,931** mwezi Aprili, 2021.

17. Mheshimiwa Spika, Shirika la Posta Tanzania (TPC) limefanikiwa kununua magari makubwa matano (5) na pikipiki hamsini (50) kwa ajili ya kusafirishia mizigo ikiwemo barua, nyaraka, vifurushi na vipeto kufanya ukarabati na ubadilishaji wa muonekano wa majengo matatu (3) ya Posta kuu za Mkoa ya Mbeya, Lindi na Singida.

18. Mheshimiwa Spika, Tume ya TEHAMA imefanikiwa kuanzisha Kanzi data ya wataalam wa TEHAMA ambapo hadi kufikia tarehe 30 Aprili, 2021 imesajili wataalam **415**.

19. Mheshimiwa Spika, Serikali kupitia Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) imeendelea na zoezi la ufikishaji wa huduma ya mawasiliano vijijini ambapo mikataba ya kufikisha huduma za Mawasiliano katika **kata 61** zenye jumla ya **vijiji 173** imesainiwa. Aidha, kukamilika kwa miradi katika kata hizo kunafanya huduma za

mawasiliano kufika katika **kata 1,057** zenye **vijiji 3,292** na wakazi zaidi ya **milioni 12** ifikapo Oktoba, 2021, kuunganisha mtandao wa intaneti na kutoa vifaa vya TEHAMA ikiwemo kompyuta 5 na printa 1 kwa kila shule kwa shule za umma **151**, kutoa mafunzo ya TEHAMA kwa Walimu 601, kati yao Walimu **88** wanatoka Zanzibar na Walimu **513** wanatoka Tanzania Bara. Aidha, Serikali imetekeleza mradi wa kuongeza usikivu wa redio kwa kuhuisha studio ya Shirika la Utangazaji la Taifa (TBC) ambapo Mfuko umefunga mifumo ya umeme na vifaa vya studio katika Studio ya TBC Dodoma.

20. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2020/21 Baraza la Ushauri la Watumiaji wa Huduma za Mawasiliano Tanzania (TCRA CCC) kupitia Kamati za Watumiaji limehamasisha, limeshauri na kupokea maoni ya **watumiaji 24,964** katika Mikoa ya Arusha, Tanga, Morogoro, Mbeya, Iringa, Mwanza, Kagera, Mtwara, Lindi, Mjini Magharibi, Dodoma na Kusini Pemba ambapo Kamati zimeundwa. Aidha, Baraza limetoa elimu kwa **watumiaji 1,686,000** kuhusu haki, wajibu, utaratibu wa uwasilishaji wa malalamiko na matumizi sahihi ya huduma za mawasiliano.

21. Mheshimiwa Spika, Utekelezaji wa Majukumu ya Taasisi zilizo chini ya Sekta ya Mawasiliano (UCSAF, TCRA, TPC, TTCL, Tume ya TEHAMA na TCRA CCC) umefafanuliwa kwa undani kwenye ukurasa 15 hadi 32 wa Kitabu cha Hotuba ya Bajeti.

Ukuaji wa Sekta ya Mawasiliano

22. Mheshimiwa Spika, kulingana na Kitabu cha Hali ya Uchumi wa Taifa cha mwaka 2019, Sekta ya Mawasiliano imekua kwa kasi ya **asilimia 7.2** mwaka 2019. Ukuaji huu unathibitishwa na ongezeko la upatikanaji na matumizi ya huduma za mawasiliano. Kulingana na uchambuzi uliofanywa na Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote, **asilimia 66** ya ardhi ya Tanzania (Geographical Coverage) inafikiwa na huduma ya mawasiliano ya simu za kiganjani. Sekta hii huchangia katika uchumi moja kwa moja na kupitia sekta zingine zote kama nyenzo ya uwezeshaji katika kuongeza ufanisi wa utendaji kupitia teknolojia ya habari.

23. Mheshimiwa Spika, takwimu za TCRA zinaonyesha kuwa laini za simu zinazotumika zimeongezeka kutoka **48,939,530** mwezi Julai, 2020 hadi kufikia laini **53,063,085** mwezi Aprili, 2021 sawa na ongezeko la **asilimia 10.8**. Watumiaji wa intaneti waliongezeka kutoka **26,832,089** mwezi Julai, 2020 hadi kufikia **29,071,817** mwezi Aprili, 2021 sawa na ongezeko la **asilimia 8.3**. Watumiaji wa huduma za kutuma na kupokea pesa kwa njia ya mtandao wa simu wameongezeka kutoka **27,127,298** mwezi Julai, 2020 hadi kufikia **32,720,180** mwezi Aprili, 2021 sawa na ongezeko la **asilimia 20.6**. Aidha, vituo vya kurusha matangazo ya redio vimeongezeka kutoka vituo **193** mwezi Julai, 2020 hadi kufikia vituo **200** mwezi Aprili, 2021 na vituo vya kurusha matangazo ya runinga vimeongezeka kutoka vituo **43** mwezi Julai, 2020 na kufikia vituo **50** mwezi Aprili, 2021.

Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo

i. Ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano

24. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2020/21 ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano umeendelea kutekelezwa ambapo jumla ya **Kilomita 409** zinaendelea kujengwa. **Kilomita 72** zinajengwa kutoka Mangaka hadi Mtambaswala ili kuunganisha nchi ya Msumbiji kupitia mpaka wa Mtambaswala. **Kilomita 265** zinajengwa kwenye mzunguko wa Kaskazini, Kusini na Magharibi ili kuunganisha Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano kati ya Singida na Mbeya kupitia Itigi, Rungwa hadi Kambikatoto. Aidha, **Kilomita 72** za Mkongo zinajengwa ili kuunganisha watumiaji wa mwisho (*Last mile connectivity*) katika Ofisi za Serikali zilizopo Msalato, Mtumba na Kikombo mkoani Dodoma. Vilevile, Mkongo wa Taifa wenye urefu wa **Kilomita 105** kati ya Arusha na Namanga uliojengwa ardhini utahamishwa na kupitishwa kwenye nguzo za umeme wa TANESCO.

25. Mheshimiwa Spika, ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano utajumuisha pia ujenzi wa vituo vya kutolea huduma za mawasiliano katika eneo la Mtambaswala pamoja na vituo vitatu vya kuongeza nguvu ya Mkongo wa Taifa. Vituo viwili viko maeneo ya Kiyombo na Rungwa (Singida) na kituo kimoja eneo la Lupa Tingatinga (Mbeya).

26. Mheshimiwa Spika, hadi sasa tumeweza kuunganisha nchi saba kati ya nane zinazopakana na Tanzania kijiografia isipokuwa nchi moja ya Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo (DRC). Taratibu za kufanya upembuzi yakinifu zinaendelea ili kuwezesha kupata mahitaji ya kuunganisha Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano na nchi ya DRC kwa kupita chini ya maji ya Ziwa Tanganyika (*submarine cable*).

ii. Mradi wa Mfumo wa Anwani za Makazi na Postikodi

27. Mheshimiwa Spika, Mfumo wa Anwani za Makazi na Postikodi ni Mradi unaotoa taarifa sahihi ya anapopatikana mwananchi na utambulisho wa matumizi ya eneo husika. Taarifa hizo zinarahisisha utoaji na ufikishaji wa huduma za Serikali na kijamii mahali alipo mwananchi sambamba na kuwezesha biashara mtandao (*e-Commerce*).

28. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2020/21 shughuli zifuatazo katika Mradi wa Anwani za Makazi na Postikodi zimetokelezwa:

- i) Kusimika nguzo zinazoonesha majina ya barabara, mitaa na njia na kubandika vibao vya namba za nyumba katika Jiji la Mwanza inaendelea kufanyika. Aidha, kazi ya ubandikaji wa vibao vya namba za nyumba inaendelea kufanyika katika Halmashauri 11 za Majiji ya Dodoma (kata 7) na Tanga (kata 5); Manispaa za Ilemela (kata 3), Shinyanga (kata 4), Morogoro (kata 7) na Moshi (kata 9); Wilaya za Chato (kata 2), Chamwino (kata 1) na Bahi (kata 1) pamoja na Miji ya Geita (kata 1) na Kibaha (kata 3);
- ii) Ramani (*shape files*) za Majiji ya Halmashauri tisa (9) zimeandaliwa. Halmashauri hizo ni Jiji la Dar es Salaam, Manispaa ya Kinondoni, Manispaa ya Kigamboni, Manispaa ya Temeke, Manispaa ya Ubungo, Jiji la Tanga, Jiji la Arusha, Jiji la Mwanza, Jiji la Dodoma na Jiji la Mbeya;
- iii) Programu tumizi (*Mobile App*) ya kutumia simu za mkononi imeandaliwa ambayo itaongeza ufanisi katika utekelezaji na matumizi ya Mfumo wa Anwani za Makazi na Postikodi. Programu

tumizi husika itawezesha kukusanya taarifa za barabara na mitaa, makazi na wakazi sambamba na kuonesha maeneo husika;

- iv) Kazi ya kukusanya taarifa za makazi na wakazi kwa kutumia programu tumizi (*Mobile App*) inaendelea katika Jiji la Mwanza kwa kushirikiana na Halmashauri. Maandalizi ya kukusanya taarifa katika majiji ya Arusha na Tanga yanaendelea.

29. Mheshimiwa Spika, mambo mengine yaliyotekelezwa na Wizara kwenye Mradi huu ni:

- v) Kuandaa Mkakati wa kuharakisha utekelezaji na matumizi ya Mfumo wa Anwani za Makazi na Postikodi kwa kipindi cha mwaka 2021-2025 umeandaliwa;
- vi) Mafunzo ya GIS, GPS, *Database & Map Development* yametolewa kwa wataalam watano (5) wa Wizara ili kuwawezesha kutekeleza mradi;
- vii) Wataalam **36** wa Halmashauri za Majiji ya Arusha, Mwanza na Tanga wamejengewa uwezo wa kutekeleza mradi; na
- viii) Viongozi na watendaji **813** wa Halmashauri za Majiji ya Arusha, Mwanza na Tanga wamejengewa uelewa kuhusu mradi.

C. MPANGO NA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA FEDHA KWA MWAKA WA FEDHA 2021/22

Makadirio ya Mapato ya Wizara

30. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2021/22, Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari (Fungu 68) inakadiria kukusanya kiasi cha **Shilingi 50,000,000,000** ambazo zitatokana na mauzo ya huduma za Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano.

31. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2021/22, bajeti ya Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari ni jumla ya **Shilingi 216,384,551,000**. Kati ya fedha hizo, **Shilingi 4,984,770,000** ni kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida ambapo **Shilingi 2,023,935,000** ni za Mishahara na **Shilingi 2,960,835,000** ni za Matumizi Mengineyo. Aidha, kiasi cha **Shilingi 211,399,781,000** ni kwa ajili ya utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo.

32. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari imepanga kutekeleza Mpango wa Muda wa Kati na Muda Mrefu ambao umetilia mkazo katika maeneo yafuatayo:

ENEO LA TEHAMA

33. Mheshimiwa Spika, katika eneo la TEHAMA, Wizara itasimamia utekelezaji na uendelezaji wa mradi wa Ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano kwa kujenga jumla ya Kilomita 1,880 za Mkongo katika maeneo Musoma-Simiyu-Shinyanga (Kilomita 304), Tabora-Uvinza (Kilomita 315), Manyoni-Mbeya (Kilomita 529), Babati-Dodoma (Kilomita 270), Chato-Bwanga (Kilomita 60), Isaka-Kahama (Kilomita 42) na Ifakara-Mlimba-Songea (Kilomita 360). Aidha, uwezo wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano utapanuliwa kutoka *Gigabit* 200 (200G) na kufikia ukubwa wa *Gigabit* 400 (400G). Vilevile, utafanyika ujenzi wa Vituo vipya **17** vya kutolea huduma za Mkongo ili kuongeza wigo wa utoaji wa huduma za Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano hadi kufikisha ngazi za Wilaya nchini.

34. Mheshimiwa Spika, Wizara itasimamia utekelezaji wa mradi wa Tanzania ya Kidijitali kwa kuhakikisha tunawezesha maunganisho ya

Kijiditali ya Kikanda, Kimataifa na kitaifa na hatimaye kukuza Uchumi wa Kidijitali (*Digital Economy*). Katika mradi huu tunatazamia kusimamia utekelezaji wa ujenzi wa kituo kimoja cha kukuza taaluma na ubunifu katika TEHAMA na vituo vidogo vitatu (3) kwenye majiji ya Mbeya, Mwanza na Arusha, kuhakikisha usanifu wa mitambo na vifaa ili kuboresha na kujenga mtandao wa huduma za Serikali wenye usalama zaidi, kuhakikisha ununuzi wa *bandwidth* kwa ajili ya matumizi ya intaneti ya Serikali, kununua vifaa na kuboresha Kituo cha Taifa cha Kuhifadhi data unafanyika, kuhakikisha ujenzi na ukarabati wa vituo 10 vya Huduma Jamii, ujenzi wa maabara tatu (3) kwa ajili ya kufufua (*refurbishment*) ya vifaa vya TEHAMA katika mikoa ya Arusha, Dar es Salaam na Mwanza unakamilika.

35. Mhesimiwa Spika, kazi nyingine zitakazofanyika kwenye mradi wa Tanzania ya kidijitali ni pamoja na ujenzi wa minara ya mawasiliano 150 kwenye kata 150 ili kuwezesha huduma za *broadband* nchini unafanyika na kuhakikisha upanuzi na uboreshaji wa miundombinu iliyopo ya *broadband* inayomilikiwa na Serikali (GovNET) unafanyika ili kuongeza ubora na umadhubuti wa huduma za Serikali mtandao. Vilevile, mradi huu utafanya kazi ya ujenzi wa Miundombinu ya sainsi za kielektroniki (*National Public Key Infrastructure - NPKI*), kutekeleza Mradi wa Huduma Pamoja (*One Stop Center*), kutekeleza ujenzi wa Mfumo wa Biashara Mtandao (*e-Commerce*) kupitia miundombinu ya Shirika la Posta na kujenga mfumo wa kijamii (*social network*) kwa ajili ya matumizi ya ndani ya nchi.

36. Mhesimiwa Spika, kazi nyingine zitakazofanywa na Wizara katika Mwaka wa Fedha 2021/22 ni kuratibu ukamilishaji utungaji wa Sheria ya kulinda taarifa binafsi (*Personal Data Protection Act*) na Sheria ya TEHAMA. Vilevile, Wizara itakamilisha uanzishwaji wa Wakala wa kusimamia, kuendesha na kuendeleza Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano; kusimamia utekelezaji wa mkakati wa mtandao wa TEHAMA wenye kasi zaidi (*National Broadband Strategy*); na pia kusimamia utekelezaji wa mkakati wa kitaifa wa usalama wa mitandao (*National Cyber security strategy*).

ENEO LA MAWASILIANO

37. Mheshimiwa Spika, katika eneo la Mawasiliano, Wizara itasimamia utekelezaji wa Mradi wa Anwani za Makazi na Postikodi kwa kuhakikisha **Halmashauri 17** zinasimikwa mfumo huu. Halmashauri hizo ni pamoja na Jiji la Dar es Salaam, Jiji la Tanga, Jiji la Arusha, Jiji la Mwanza, Jiji la Dodoma na Jiji la Mbeya; Manispaa ya Kinondoni, Manispaa ya Kigamboni, Manispaa ya Temeke, Manispaa ya Ubungo, Manispaa ya Bukoba, Manispaa ya Mtwara Mikindani, Manispaa ya Tabora, Manispaa ya Morogoro, Halmashauri ya Mjini, Halmashauri ya Magharibi “B”, Halmashauri ya Chakechake na Halmashauri ya Wete. Pamoja na kazi hiyo, shughuli nyingine zitakazotekelezwa ili kuwezesha Mfumo kufanya kazi kwa ufanisi ni pamoja na kukusanya taarifa za barabara, nyumba na mitaa na kutengeneza na kuhuisha ramani. Vilevile, kanzidata na programu za TEHAMA za Mfumo zitaboreshwa ili ziwezeshe kuharakisha na kurahisisha utekelezaji na matumizi ya Mfumo.

38. Mheshimiwa Spika, ili mradi huu kuwa na ufanisi, itatolewa elimu kwa umma kwa lengo la kuhabarisha na kuhamasisha kuhusu umuhimu, manufaa na matumizi ya mfumo wa Anwani za Makazi na Postikodi. Vilevile, kujenga uwezo kwa viongozi na wataalam nchini kwa kuwapatia mafunzo kuhusu mfumo huu.

39. Mheshimiwa Spika, kazi nyingine zitakazotekelezwa na Wizara katika Eneo la Mawasiliano ni:

- i. Kukamilisha uhuishaji wa Sera ya Taifa ya Posta ya Mwaka 2003 na kufanya tathmini ya utekelezaji wa Sera ya Taifa ya TEHAMA 2016;
- ii. Kukamilisha maboresho ya Sheria ya Shirika la Posta Tanzania ya mwaka 1993, Sheria ya Mawasiliano ya Kielektroniki na Posta ya mwaka 2010 na Sheria ya Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote ya mwaka 2006 na Kanuni zake ili iendane na ukuaji wa Teknolojia na kiuchumi;
- iii. Kuendelea na maandalizi ya ujenzi wa kiwanda cha vifaa vya TEHAMA; na
- iv. Kuandaa ramani ya kidijitali kwa ajili ya usafirishaji na ufuatiliaji (*digital delivery map*).

Vipaumbele na Mipango ya Taasisi zilizo chini ya Sekta ya Mawasiliano katika Mwaka wa Fedha 2021/22.

40. Mheshimiwa Spika, Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania imepanga kutekeleza majukumu yafuatayo; kuimarisha ukusanyaji wa mapato, kujenga maabara ya kukagua na kuhakiki viwango vya vifaa vya mawasiliano ya kielektroniki, kufuatilia na kudhibiti gharama za vifurushi, promosheni na ofa maalum zinazotolewa na watoa huduma ili kulinda maslahi ya watumiaji, kudhibiti ulaghai katika mitandao ya mawasiliano na kuendelea kutoa elimu kwa watumiaji wa mawasiliano.

41. Mheshimiwa Spika, Shirika la Mawasiliano Tanzania (TTCL) limepanga kutekeleza majukumu yafuatayo; Kuongeza idadi ya wateja wa huduma za mawasiliano (simu na data) kutoka **1,215,762** hadi **1,770,071** ifikapo mwezi Juni, 2022, Kuongeza wigo wa watumiaji wa T-PESA kutoka watumiaji **835,931** hadi watumiaji **1,500,000** ifikapo Juni, 2022.

42. Mheshimiwa Spika, Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) umepanga kutekeleza yafuatayo; kutathmini mahitaji ya huduma za mawasiliano katika maeneo yasiyo na mvuto kibiashara, kusimamia utekelezaji wa miradi ya kufikisha mawasiliano ya simu katika kata 1,057, kuunganisha shule 150 za Serikali kwenye mtandao wa intaneti na kuzipatia vifaa vya TEHAMA, kuzipatia Shule 10 za wanafunzi wenye mahitaji maalum vifaa maalum vya TEHAMA vya kujifunzia, kuboresha usikivu wa matangazo ya redio katika maeneo ya mipakani na kutoa mafunzo ya TEHAMA kwa walimu 650 kutoka katika shule zilizonufaika na vifaa vya TEHAMA.

43. Mheshimiwa Spika, Shirika la Posta (TPC) limepanga kutekeleza yafuatayo; kununua vyombo vya usafirishaji (delivery van 13, pickups 7 na pikipiki 80), kukarabati na kuweka samani katika Ofisi Kuu za Mikoa tisa (9) ya Mwanza, Tanga, Mbeya, Singida, Lindi, Katavi, Kigoma, Geita na Mjini Magharibi pamoja na Ofisi katika Wilaya tano (5) za Chato, Ifakara, Mbozi, Temeke na Kinondoni. Pia Shirika litaendelea kupanua huduma zinazotolewa katika majiji ya Mwanza, Arusha, Tanga, Mbeya na Zanzibar ikiwa ni pamoja na kuongeza usimamizi wa uendeshaji wa vituo vya Huduma Pamoja

kupitia mradi wa Tanzania ya kidigitali. Mradi utakapokamilika Huduma 32 zitakuwa zinapatikana katika vituo hivyo.

44. Mheshimiwa Spika, Tume ya TEHAMA imepanga kutekeleza majukumu yafuatayo; kusajili wataalam **900** wa TEHAMA, kutengeneza Mfumo wa Kuratibu na Kuendeleza Ubunifu katika TEHAMA (ICT Innovation Development Framework).

45. Mheshimiwa Spika, Mipango ya Taasisi zilizo chini ya Sekta ya Mawasiliano (TCRA, TTCL, UCSAF, TPC, Tume ya TEHAMA na TCRA CCC) imefafanuliwa kwenye ukurasa 37 hadi 43 wa Kitabu cha Hotuba ya Bajeti.

D. SHUKRANI

46. Mheshimiwa Spika, kwa moyo wa dhati ninapenda kuwashukuru wale wote walioshiriki kunisaidia kutekeleza majukumu yangu katika Wizara hii. Kipekee niwashukuru Mheshimiwa **Mhandisi Kundo A. Mathew (Mb.),** Naibu Waziri; **Dkt. Zainab A. S. Chaula,** Katibu Mkuu na **Dkt. Jim Yonazi,** Naibu Katibu Mkuu. Aidha, nawashukuru Wakurugenzi na Wakuu wa Vitengo katika Wizara yangu, Wenyeviti wa Bodi zilizo chini ya Wizara; Viongozi wa Taasisi na wafanyakazi wote wa Wizara na Taasisi kwa kufanya kazi kwa bidii kuhakikisha kuwa Wizara yetu inakuwa chachu ya maendeleo ya kiuchumi na kijamii kupitia TEHAMA.

47. Mheshimiwa Spika, naomba kuwatambua na kuwashukuru washirika mbalimbali wa maendeleo ambao wamekuwa bega kwa bega na Wizara katika utekelezaji wa programu na mipango ya Serikali. Washirika wa Maendeleo wanajumuisha mashirika na taasisi za kimataifa zinazochangia katika kuboresha utoaji huduma na miundombinu ya sekta yetu. Washirika hao wa maendeleo ni pamoja na Shirika la Umoja wa Mataifa la Mawasiliano (ITU); Shirika la Umoja wa Posta Duniani (UPU); Shirika la Umoja wa Posta Afrika (PAPU); Benki ya Dunia (WB) kupitia dirisha la Wakala wa Maendeleo ya Kimataifa (IDA) na Shirika la Maendeleo la Ufaransa (AfD), Sekretarieti ya Jumuiya ya Afrika Mashariki, Sekretarieti ya Jumuiya ya Nchi za SADC na asasi zisizokuwa za kiSerikali pamoja na sekta binafsi.

48. Mheshimiwa Spika, napenda pia kuwashukuru wananchi na wadau mbalimbali hasa sekta binafsi kwa ushirikiano wao katika kutekeleza malengo ya sekta zetu. Shukrani za pekee ziwaendee Waheshimiwa wabunge wenzangu kwa michango yenu ambayo imesaidia kuboresha na kuimarisha huduma zitolewazo na Wizara. Naomba muendelee na moyo huo ili tuweze kuendeleza sekta hii ambayo ni kichocheo katika maendeleo ya Sekta nyingine za kiuchumi na kijamii.

49. Mheshimiwa Spika, mwisho, napenda nitoe tena shukrani zangu za dhati kwako wewe binafsi na Naibu Spika. Hotuba hii pia inapatikana katika tovuti ya Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari (www.mawasiliano.go.tz).

E. MUHTASARI WA MAOMBI YA FEDHA YA WIZARA YA MAWASILIANO NA TEKNOLOJIA YA HABARI KATIKA MWAKA WA FEDHA 2019/2020.

50. Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2021/22, Wizara ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Shilingi 216,384,551,000**. Kati ya fedha hizo;

- i. **Shilingi 4,984,770,000** ni kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida **Shilingi 2,023,935,000** ni za Mishahara na **Shilingi 2,960,835,000** ni za Matumizi Mengineyo.
- ii. Bajeti ya Maendeleo ni **Shilingi 211,399,781,000**, ambapo **Shilingi 185,000,000,00** fedha za ndani na **Shilingi 26,399,781,000** fedha za nje.

51. Mheshimiwa Spika, naomba kutoa hoja.